

A NEM TANULÓ ÉS NEM DOLGOZÓ FIATALOK ELÉRÉSE: GYORSJELENTÉS EGY PILOT KUTATÁSRÓL

Csillag Márton és Scharle Ágota

BEVEZETÉS

Az EU Tanács „Út a munka világába” ajánlásának egyik központi megállapítása, hogy a veszélyeztetett fiatalok megszólítására és nagyobb arányú bevonására van szükség, annak érdekében, hogy a COVID-19 következtében kialakuló munkapiaci helyzet ne hagyjon maradandó nyomokat a fiatal generáció munkapiaci pályáján. Ez annál is inkább központi kérdés, mert az Ifjúsági Garancia (vagy tágabban: az állami munkaügyi szolgálatok) a NTND fiataloknak csak kisebb részét tudják megszólítani, rávenni, hogy álláskeresőként regisztráljanak. Az „Út a munka világába” nagy hangsúlyt helyez arra, is, hogy a fenti cél érdekében partnerségeket célszerű építeni és mobilizálni – az ehhez vezető módszerek kidolgozására tettünk egy első kísérletet a 'Youth Employment PartnerSHIP' című projekt keretében.

Ebben a rövid összefoglalóban bevezetésként bemutatjuk, hogyan áll Magyarország az EU-hoz, és néhány kiválasztott tagországhoz (a projekt partnerországok - Lengyelország, Olaszország, Spanyolország) képest a megszólítás és bevonás (outreach) sikerességében. Ezek után rátérünk a hazai helyzetre, és az általunk kidolgozott módszerek részletesebb bemutatására. Első lépésként bemutatjuk, hogy az országon belül az egyes kirendeltségek között igen jelentős különbségek vannak a bevonás sikerességében. Másodszor röviden ismertetjük, a 2019 júniusában járási foglalkoztatási osztályok által kitöltött kérdőív legfontosabb eredményeit. Harmadszor áttekintjük a kísérleti beavatkozásban használt módszereket. Végül röviden értékeljük a megvalósult kísérleti műhelyeket, és kitérünk arra is, mennyiben lehet a megvalósult járási mintát kutatási célokra használni.

A BEVONÁS BECSLÉSE

Azt, hogy a nem dolgozó, nem tanuló fiatalok hányan vannak, és milyen arányban kerülnek a munkaügyi ellátórendszerbe (amely a projektben részt vevő mind a négy országban az IG megvalósítója) több módon is meg lehet becsülni.

IMPLEMENTED BY:

The „Youth employment partnerSHIP” project is funded by Iceland, Liechtenstein and Norway through the EEA and Norway Grants Fund for Youth Employment.

Nemzetközi eredmények

Az egyetlen, nemzetközileg is összehasonlítható eredményeket produkáló ezek közül, ha a Labour Force Survey (Munkaerő-felmérés) adatait használjuk, amelyben a válaszadóktól megkérdezik, őket nyilvántartják-e álláskeresőként. Ezeket az adatokat a legfrissebb, rendelkezésre álló évre, 2019-re vizsgálva igen nagy különbségeket találunk az országok között. Spanyolországban a 25 év alatti NTND közel 44 százaléka regisztrált, míg Lengyelországban és Magyarországon hasonló arányokat látunk (29 ill. 26 százalék), és Olaszországban az NTND fiatalok már csak 21 százaléka van kapcsolatban a munkaügyi szervezettel. Természetesen ez, az országok közötti eltérés nem csak a munkaügyi szervezetek teljesítményét tükrözi. Például jelentős különbségek lehetnek abban, hogy mennyire azok a bőkezűek pénzbeli ellátások, amire a nem dolgozó fiatalok jogosultak, és a jogosultsághoz nyilvántartásba kell-e lépniük. Emellett természetesen az NTND fiatalok összetételében (és az egyes csoportok számára elérhető egyéb pénzbeli támogatások elérhetőségében) is adódhatnak különbségek – például ha az NTND fiatalok között sok a fiatal anya, és ők (mint hazánkban) hosszabb ideig viszonylag kaphatnak pénzbeli juttatásokat, akkor alacsony lehet a regisztrációs hajlandóság.

Táblázat 1 Az NTND főbb csoportjai, és regisztrációs arányuk 2019-ben, országonként (%)

Részarányok	ES	HU	IT	PL
ILO munkanélküli	55.3	31.1	36.9	33.0
Akar dolgozni (de nem keres)	13.6	22.3	34.4	28.2
Nem akar dolgozni	31.1	46.6	28.8	38.8
Regisztrációs arány	ES	HU	IT	PL
ILO munkanélküli	67.0	55.4	37.1	56.2
Akar dolgozni (de nem keres)	29.5	32.3	24.3	23.3
Nem akar dolgozni	9.8	3.5	1.6	10.3
Összesen	43.7	26.1	21.4	29.1

** Az adatok forrása az 2019-es EU LFS adatbázisa.*

Ezeket kissé leegyszerűsítve jelenítjük meg az fenti táblázatban, ahol az NTND fiatalokat három nagy csoportra osztottuk: akik keresnek munkát (ILO munkanélküli); akik szeretnének dolgozni, de nem kerestek; és akik (jelenleg) nem is szeretnének dolgozni. Ebből jól látható, hogy a kiemelkedő regisztráció hajlandóság Spanyolországban annak tudható be, hogy (a) az NTND fiatalok többsége keres munkát és (b) a munkanélküli fiatalok kétharmada regisztrált álláskereső is. Ezzel szemben hazánkban az NTND fiatalok közel fele nem is kíván (jelenleg) dolgozni, de a munkanélküli fiatalok körében is szignifikánsan alacsonyabb a regisztrációs hajlandóság. Az ennél finomabb elemzések révén ki lehet mutatni, hogy az országok közötti eléréseknek csak kis része tudható be annak, hogy különbözik az NTND fiatalok összetétele.¹

¹ A legfrissebb hazai adatok (KSH MEF 2020 IV. negyedév) alapján a fentitől csak kis mértékben eltérő képet kapunk, de összességében az NTND fiatalok regisztrációs aránya lecsökkent 21.5 százalékra, ami a (jelenleg) dolgozni nem kívánók NTND fiatalok arányának növekedésének tudható be.

Hazai eredmények, járás szinten

A Munkaerő-felmérés előnye, hogy nemzetközileg összehasonlítható eredményeket ad, de jelentős hátránya, hogy legfeljebb NUTS2 régiók szintjén lehet az adatokat megbontani. Több Magyarország-specifikus adatbázis felhasználásával tudunk *járas szinten* becslést adni az NTND fiatalok számáról, illetve a regisztrált álláskereső fiataok számáról. Először: a 2016-os Mikrocenzusban, amely a népesség 10 százalékos mintáját jelenti, feltettek a Munkaerő-felméréshez hasonló, a munkapiaci státuszt tudakoló kérdéseket. Vagyis, a Mikrocenzus alapján meg lehet becsülni az NTND fiatalok számát, de mivel a KSH nem kérdezett rá a regisztrált álláskereső státuszra, az utóbbit az álláskeresők regiszteréből kell megbecsülnünk. Másodszor: a KRTK Admin3 adatbázisából szintén meg lehet becsülni az NTND fiatalok számát, illetve az álláskeresők számát. Itt több nehézség is adódik. (1) Csak azok számítanak foglalkoztatottnak, akik legálisan, magyarországi munkaviszonyban dolgoznak, (2) csak azok számítanak tanulónak, akik az Oktatási Hivatal által nyilvántartott képzésben vesznek részt. Vagyis, minden valószínűség szerint az adminisztratív adatok alapján túlbecsüljük az NTND fiatalok számát. Ugyanakkor, mivel a KRTK Admin3 adatbázisa a népesség 50 százalékos mintáját tartalmazza, kisebb a statisztikai bizonytalanság, ami annak lenne betudható, hogy egy adott járásban csak nagyon kevés megfigyelés alapján kell számításokat végeznünk.

Táblázat 2 Az NTND fiatalok regisztrációs aránya, megyénként (%)

Megyék	Mikrocenzus			Adminisztratív adatok		
	P25	P50	P75	P25	P50	P75
Baranya	44	55	59	25	29	34
Bács-Kiskun	30	37	42	20	21	23
Békés	42	48	54	23	27	33
BAZ	43	51	59	31	36	39
Csongrád	19	32	34	12	19	23
Fejér	17	20	26	10	13	17
Győr-Moson	10	12	26	4	8	9
Hajdú-Bihar	41	48	54	30	33	37
Heves	29	38	52	21	25	31
Jász-Nagykun	16	38	62	15	23	38
Komárom-Esztergom	15	17	20	6	9	11
Nógrád	18	30	51	9	16	30
Pest	46	50	56	35	40	41
Somogy	39	42	52	27	29	39
Szabolcs-Szatmár	21	28	45	11	14	32
Tolna	34	42	46	21	23	25
Vas	21	27	28	9	13	15
Veszprém	20	25	31	12	13	15

Zala	32	33	35	16	21	23
------	----	----	----	----	----	----

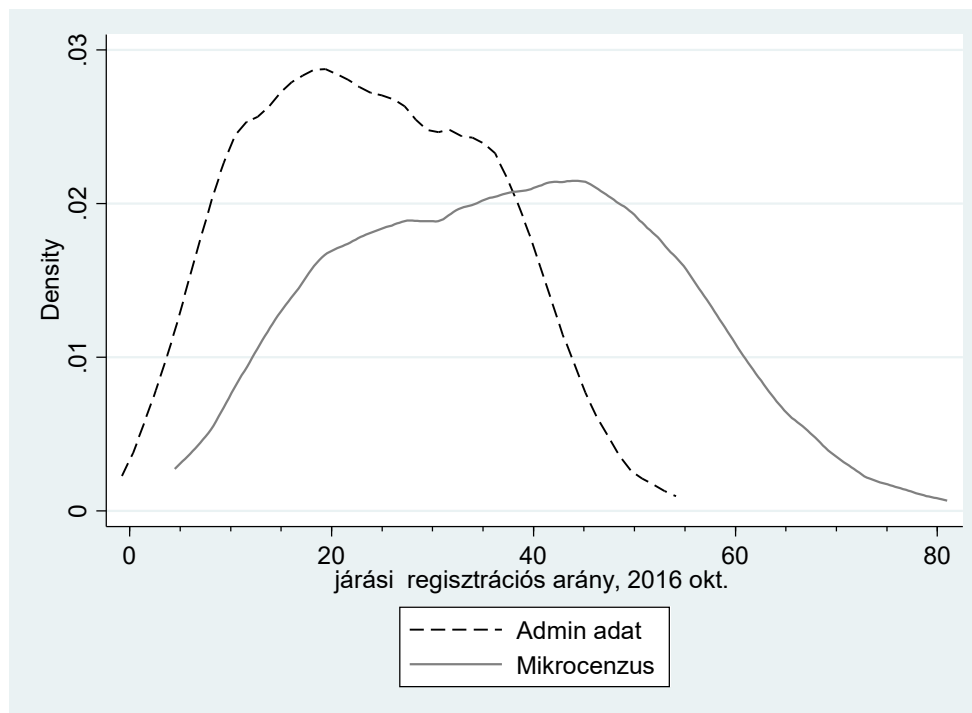
Regisztrált álláskereső/NTND, százalék. P25= az adott megyén belül, a járások közül a legalacsonyabb bevonási aránnyal rendelkező negyed bevonási aránya. P50 = a megyén belül a járások mediánja, vagyis a járások fele ennél alacsonyabb bevonási aránnyal rendelkezik. P75 = a legmagasabb bevonási aránnyal rendelkező negyed, vagyis a járások negyede rendelkezik ennél magasabb bevonási aránnyal.

Az *adminisztratív adatok* alapján igen alacsonynak tűnik az NTND fiatalok bevonási aránya (azaz azok aránya az NTND-nek becsült fiatalok között, akik regisztrált álláskeresők voltak), a budapesti járásokat figyelmen kívül hagyva a tipikus (medián) érték 2016 októberében 23 százalék volt. Ugyanakkor számottevő szóródást is megfigyelhetünk: a járások felében a bevonási arány 13-32 százalék között volt; a leggyengébben teljesítő öt járásban 5 százalék alatt volt a regisztrált fiatalok aránya, míg a legjobban teljesítő öt járásban 45-50 százalék között volt. Ugyanakkor ezeknek a különbségeknek elenyésző része tudható be annak, hogy bizonyos járásokban különösen nehezen elérhető NTND fiatalok élnek – legalábbis amit a kor, nem és iskolai végzettség szerinti összetétellel segítségével tudunk közelíteni. Összességében erős negatív összefüggés van a járás komplex fejlettségi mutatója és a bevonási arány között, ami arra is utalhat, hogy a fejletlenebb járásokban a fiatalok jobban a munkaügyi szervezet segítségére vannak utalva (kevesebb piaci munkalehetőség van).

Emellett igen jelentős különbségek vannak megyék között is, azaz, vannak megyék, ahol a járások nagy része rosszul teljesít (Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom) vagy magas bevonási arányokat találunk (Borsod, Pest). Emellett vannak olyan megyék is, ahol a megyén belül is igen jelentősek a különbségek járások között (Jász-Nagykun, Nógrád, Szabolcs-Szatmár). A fenti táblázatban megyénként lehet megtalálni a járási regisztrációs arányok eloszlását. megmutatjuk megyén belül az alacsony, a tipikus és a magas regisztrációs arányokat, mindkét adatforrás alapján.

A *Mikrocenzusból* becsült NTND számok jelentősen alacsonyabb, mint az Admin3 adatokból becsült: míg a Mikrocenzusban átlagosan (agy adott járásban) 566 NTND fiatal lakik, és a medián érték 445; addig az Admin3 -ban a hasonló adatok 670, és 560 fiatal. Ennek megfelelően a Mikrocenzus, és a regiszter adatok kombinációjával számított regisztrációs arány 37 százalék volt 2016 októberében. Ugyanakkor nincs nagy különbség sem a regisztrációs arány mintázatában – hiszen a két különböző módon számított arány között 87 százalékos a korreláció, és a Mikrocenzusban is hasonló a regisztrációs arány szóródása. Ugyanakkor a járások középső 50 százalékát tartalmazó tartomány is magasabb arányt mutat, és valamivel szélesebb is, hiszen 25 és 50 százalék között van ezekben a járásokban a regisztráltak aránya az NTND fiatalok között. A területi mintázatok is természetesen hasonlóak: Borsod és Pest megye mellett még Baranyában is kiemelkedően magas a regisztrációs hajandóság; és a relatíve gyengén teljesítő megyék is azonosak.

Regisztrációs arány, két adatforrás alapján

A JÁRÁSI KÉRDŐÍV TAPASZTALATAI ÉS A BEVONÁS

A járási kérdőívet (amelyet 2019 júniusában vettünk fel) alapján most néhány fontosabb eredményt mutatunk be, ami különösen releváns a műhelybeszélgetések szempontjából.

Először is: a járási osztályok csak visszafogott intenzitással népszerűsítették az IG-t az inaktív fiatalok körében különféle (nem iskolai események keretében). A válaszadó járási osztályok 40 százaléka alig (évi legfeljebb 2 alkalommal) népszerűsítette az IG-t; további 30 százalék évi 3-5 eseményen tette ezt; míg a fennmaradó 30 százalék igen rendszeresen, havonta-kéthavonta szerepelt az IG témájával különböző eseményeken. Ugyanakkor ezeken az események csak 55 százalékán próbálják megszólítani (legalább részben) az inaktív fiatalokat, mint célcsoportot.

Másodszor: szintén viszonylag korlátozott az IG népszerűsítése a (középfokú) oktatási intézményekben. A járási osztályok harmada egyáltalán nem szervezett ilyen eseményt a megelőző 12 hónap során; harmaduk csak párszor; és harmaduk szervezett eseményt ennél többször. Úgy tűnik, ezek az iskolai események sem feltétlenül a sérülékeny (hátrányos helyzetű, lemorzsolódástól fenyegetett) diákokat célozza meg. Az iskolák kiválasztásánál is csak minden hatodik esetben említették a járási munkatársak ezt a szempontot; és igen ritka, hogy az iskolán belül ilyen diákokkal próbálnák meg felvenni a kapcsolatot (ezt csak minden tizedik válaszadó tekintette elsődlegesnek).

Harmadszor: bár a helyi nyomtatott vagy online sajtót a járások valamivel több, mint fele használta az IG népszerűsítésre, de az ennél személyesebb promóció ritka. Az kevésbé meglepő, hogy a járási kollégák elvétve használják a személyes kapcsolati hálójukat, az viszont aggasztó, hogy a mentorok sem tudnak a bevonással foglalkozni. Bár a járások kétharmada szerint a mentorok feladata lenne az IG aktív promóciója, a meglátásuk szerint a járások csak negyedében marad erre idejük a valóságban is.

Negyedszer: míg a járások két harmadában van *évente* találkozó a potenciális partnerek közül legalább négygel, de csak harmadában van legalább nyolc különféle típusú érdekelt, amellyel van ilyen kapcsolat. Ugyanakkor rendszeres, legalább *negyedévente* történő találkozó kettőnél több típusú szervezettel kevesebb, mint a járások felében van; és a járások csak negyedében létezik rendszeres egyeztetés legalább négy típusú szervezettel. Az is kitűnik, hogy a közfoglalkoztatást lebonyolító szervezetekkel és a szakképzésért felelős közép fokú intézményekkel van a leginkább élő kapcsolata a járási foglalkoztatási osztályoknak. Emellett még a családsegítővel, a nemzetiségi önkormányzatokkal, (szociális) civil szervezetekkel, vagy a közművelődési intézmények vezetőivel lehet (a tipikusan a járások 25-30 százalékában) rendszeres kapcsolat. Bár sporadikus a munkakapcsolat igen sok, potenciálisan az inaktív fiatalokat elérő szervezettel, az biztató, hogy a járások közel felében az információcsere z inaktív fiatalok azonosítására (is) irányul.

Ötödször: a megkérdezett járási kollégák véleménye az IG -vel, illetve kiterjesztésével kapcsolatban sem egységes. Bár több, mint 75 százalékuk egyetért azzal, hogy növelni kell az IG-be bevontak számát, vagy hogy igen fontos a kallódó fiatalok elérése, jelezték a kapacitások végességét is. Így 70 százalék egyetért azzal, hogy a kapacitások hiánya miatt nem tudják bevonni az inaktív fiatalokat. Emellett abban is megoszlanak a vélemények, hogy az inaktív fiatalok bevonása kinek a feladata: a járási kollégák több, mint 40 százaléka szerint ez elsősorban más szervezetek feladata lenne.²

Hatodszor. A fenti, kapacitáshiányra utaló véleményekkel összecseng az, hogy a járások több, mint 70 százalék gondolja azt, hogy az időhiány miatt, illetve kétharmaduk, hogy szakemberhiány miatt (is) nem tudják végrehajtani a potenciális résztvevők elérését. Emellett az helyi szereplők közös munkáján alapuló megközelítés esetleges létjogosultságát alátámasztja, hogy a járások csak 15 százalékában jelezték a potenciális partnerek nyitottságának hiányát, mint akadályt, és háromnegyedüknek okoz gondot, hogy nincs információjuk a bevonható fiatalok számáról (és kilétükről). Ugyanakkor csak 40 százaléknak hiányzik a tudása arról, milyen szervezetekkel kellene együttműködni, és a járások egyharmadának lenne szüksége további módszertani támogatásra az elérés témájában.

A HELYI MŰHELYEK HELYSZÍNEINEK KIVÁLASZTÁSA ÉS MEGSZERVEZÉSE

A műhelyek számának meghatározása egyrészt a tudományos szempontok alapján az alapján történt – azaz, hogy hány helyszínrre van szükség, hogy a potenciális hatást statisztikai eszközökkel ki tudjuk mutatni; másrészt a költségvetési megfontolásokat is kellett figyelembe vennünk.³

A helyi műhelyek helyszíneinek kiválasztása több lépésben történt, a 2019 júniusi kérdőív eredményeink felhasználásával. A legelső szempont az volt, hogy csak olyan járásokban próbáljunk meg műhelyeket szervezni, ahol a foglalkoztatási osztály késznek mutatkozott a kísérletben részt venni. Másodszor, a cél az volt, hogy korlátozott számú megyében valósítsuk meg a kísérleteket, ezért olyan megyéket kerestünk, ahol legalább három járási osztály részt kívánt venni. Harmadszor, teszteltük, hogy az előző lépésekben kiválasztott, potenciálisan bevonható járásokhoz találunk-e (nagy régión és fejlettségi szinteken belül) olyan másik járást, ahol a foglalkoztatási osztály nem kívánt kísérletben részt venni, de egyébként nagyon hasonló

² Pontosabban: a járások közel harmada szerint fontos lenne a kallódó fiatalok bevonása, ugyanakkor a kallódó fiatalok elérése alapvetően más szervezetek feladata.

³ A kiválasztás folyamatának részleteit lásd a Függelékben.

volt a bevonandó járásokhoz. Pontosabban: statisztikai eszközökkel modelleztük, mi befolyásolja a részvételi hajlandóságot, majd ez alapján megpróbáltunk a potenciálisan bevonható járásokhoz egy megfelelő „pár” -t találni; ahol nem sikerült ilyen találnunk, azokat a bevonandó járásokat elvetettük. A folyamat végén 41 járást választottunk ki, amelyekben meg kívántunk szervezni műhelyalkalmat, összesen kilenc megyéből.

Ezt követően olyan helyi (megyei) szervezeteket kerestünk, akinek van tapasztalata mind a megyei foglalkoztatási főosztályokkal való együttműködésben, akik értenek a fiatalok bevonásához, és akik rendszeresen tartanak tréningeket/műhelyeket kiscsoportos módszerekkel. A műhely alkalmak módszertanát elsősorban a Budapest Intézet határozta meg, majd a megvalósító szervezetek véleményezték. A módszertan a Függelékben található.

A megvalósítás tervezett időpontja 2020 március 12- április 10 közötti időszakra esett, de a COVID-19 járvány miatt ekkor csak 1db próba alkalomra került sor. A járvány miatt, illetve bizonyos megyékben a foglalkozási főosztállyal való egyeztetés megrekedése miatt (1) csökkent a megvalósítható járási műhelyek száma és (2) megváltozott a résztvevő megyék köre. Emellett 2020 július -augusztus során valósultak meg a műhelyek, és sok helyen az eredetileg tervezett résztvevői létszám is lecsökkent. Végül a következő megyékben volt sikeres a műhelyalkalmak megszervezése: Baranya (4); Békés (4); Borsod (6); Fejér (3); Heves (2); Nógrád (4); Pest (1); Somogy (3); Szabolcs (3); azaz összesen 30 műhely, 9 megyében.

A HELYI MŰHELYEK TARTALMA

A műhelyek célja az volt, hogy helyi szinten azok a szereplők, akik potenciálisan együttműködhetnének a fiatalok megszólítása érdekében: (1) jobban megismerjék az IG tartalmát és céljait – és felismerjék, hogy az ő ügyfélkörük hogyan tudnak ebből profitálni; (2) elkezdjenek azon gondolkodni, az NTND fiatalok különböző csoportjait milyen módon érdemes megszólítani; (3) megvitassák, az elérés érdekében ki milyen erőforrásokat tudna megmozdítani; (4) elkezdjenek abban megegyezni, milyen módon lehet az együttműködést rendszeresebbé tenni. A műhely egyik előfeltevése az volt, hogy a helyi szereplők lehet, hogy tudnak egymás létezéséről, de esetlegesen bizalmatlanok a járási foglalkoztatási osztály felé, vagy egyszerűen nincsenek tudatában, hogy a közös munkával sokkal eredményesebbek lehetnének a fiatalok munkapiacra integrálása tekintetében. Annak érdekében, hogy lehetőség szerint minden fontosabb partner képviseltesse magát, a megvalósítóktól azt kértük, hogy 10-15 résztvevő és 6-10 szervezet legyen jelen, és a járási foglalkoztatási osztályról legalább egy munkatárs jelenjen meg. Emellett az explicit cél az volt, hogy ne csak olyan szervezetek legyenek jelen, amelyekkel a foglalkoztatási osztályok rendszeresen együttműködnek. Azaz hangsúlyt helyeztünk arra, hogy lehetőség szerint pl. a szociális szféra civil szervezetei, ifjúsági szervezetek, és - ahol releváns volt – a roma önkormányzat is képviseltesse magát.

A járási műhelyek megszervezésének sikerességét korlátozta (a) a COVID-19 járvány miatt kialakult bizonytalanság vagy többlet munka; és (b) a nyári szabadságolásokból következő szervezési bonyodalmak. Ennek ellenére, (egy híján) minden járási műhelynapon részt vett egy kolléga a foglalkoztatási osztályról, illetve jó néhány helyen a megyei IG koordinátor is beült egy-egy alkalomra, annak érdekében, hogy jobban megismerje műhelyt. Bár a szervezés során ez utóbbit nem bátorítottuk (annak érdekében, hogy a járási kollégákat ne feszélyezze a megyei IG koordinátor jelenléte), de kiderült, ez inkább előny volt. Annál is inkább, mert

kezdetben a megyei kollégák esetleges idegenkedése így eloszlott, és a továbbiakban aktívan támogatták a műhelyek megvalósítását.

A HELYI MŰHELYEK MEGVALÓSÍTÁSA

A helyi műhelyek minőségének átfogó értékelésére itt nem vállalkozunk, de néhány tendenciát bemutatunk. Először: bár voltak ingadozások a megvalósítás mikéntjében; így volt olyan járás, ahol a foglalkoztatási osztályon kívül csak 4 másik szervezet volt jelen, de sok járásban 7-8 másik szervezet is képviseltette magát. Másodszor megállapítható, hogy - a szervezési nehézségek ellenére – és különösen a nagyobb járásokban sikerült olyan szervezeteket/szakembereket összeszervezni, akik csak félig-meddig ismerték egymást korábban személyesen (egy 1-5-ig terjedő skálán erre tipikusan 3-as vagy 4-es pontot adtak). Harmadszor gyakran arra, hogy konkrét együttműködési javaslatok szülessenek; illetve a bevonás érdekében pontosabban megismerjék, hogyan tudnának kölcsönösen egymásra támaszkodni csak félig-meddig volt lehetőség (erre is 3-as vagy 4-es pontot adtak). Ez kevésbé meglepő, lévén, hogy csak korlátozott idő állt rendelkezésre. Végül már egy alkalom is elég volt arra, hogy a szervezetek (egyének) nyitottabbá váljanak az együttműködésre, és a munkaügyi tanácsadók új kapcsolatokat építhessenek ki (ezekre a szempontokra 4-es vagy 5-ös pontot adtak).

FÜGGELÉK: A KÍSÉRLETBE BEVONANDÓ JÁRÁSOK KIVÁLASZTÁSA

Célok és módszerek

Célunk az volt, találjunk megfelelő számú olyan járást (kirendeltségi körzetet), ahol nyitottak egy kísérletben történő részvételre, és amely járásokhoz tudunk találni minél inkább 'használó', de a kísérletben már részt venni éppen nem kívánó járásokat. A hasonlóság ellenőrzésére a 2019 júniusában a kérdőívünkre adott válaszokat, illetve néhány kontextuális jellemzőt használtunk fel. 2019 júniusában a beérkezett 150 járási kérdőívből (Budapestet kihagytuk) 70 járás jelezte, hogy nyitottak a kísérletben való részvételre.

Az eljárás során praktikus (szervezési) szempontokat is figyelembe vettük a tudományos követelmények mellett.

Először statisztikai eszközökkel megbecsültük, milyen tényezők befolyásolják a kísérletre való nyitottság valószínűségét. Itt a kérdőívből csak olyan információt használtunk fel, amelyek jellemzik a járást (ifjúsággal dolgozó munkatársainak) céljait és attitűdjét; valamint azt, hogy milyen problémákat tartanak relevánsnak.⁴ A kontextuális változóink a következők voltak: a járás gazdasági fejlettségét jellemző komplex KSH változóból képzett kategóriák, és a NEET-ek száma, valamint a régió.

A statisztikai modellünk viszonylag jól illeszkedett⁵, azaz megfelelően tudja csoportosítani a részt venni kívánó és nem kívánó járásokat⁶, valamint a várakozásainkkal (nagy részt) összecsengő eredményeket hozott. Azon járások vesznek részt szívesen a kísérletben, ahol az outreach megszervezését a forráshiány hátráltatta, valamint az, hogy a járási kollégák nem rendelkeznek adatokkal/információval a nemdolgozó fiatalok számáról (és kilétéről), míg a szakemberhiánnyal küszködő járások kevésbé hajlandók a részvételre. A kollégák attitűdje/céljai is nagymértékben befolyásolják részvételi hajlandóságot. Így kevésbé szívesen vesznek részt egy kísérletben azok, akik szerint a kallódó fiatalok elérése alapvetően más szervezetek feladata, akik számára az eljárásrendek követése kiemelkedően fontos, illetve akik számára a fiatalok (mielőbbi) állásba helyezése a lényeges. Ezzel szemben azok, akik igen fontosnak tartják a kallódó fiatalok elérését, valamint akik a fiatalokat jobb/tartósabb munkához szeretnék hozzásegíteni, nagyobb valószínűséggel vennének részt.⁷ A statisztikai modellünkkel végül minden járásra kiszámítottuk a részvétel becsült valószínűségét.

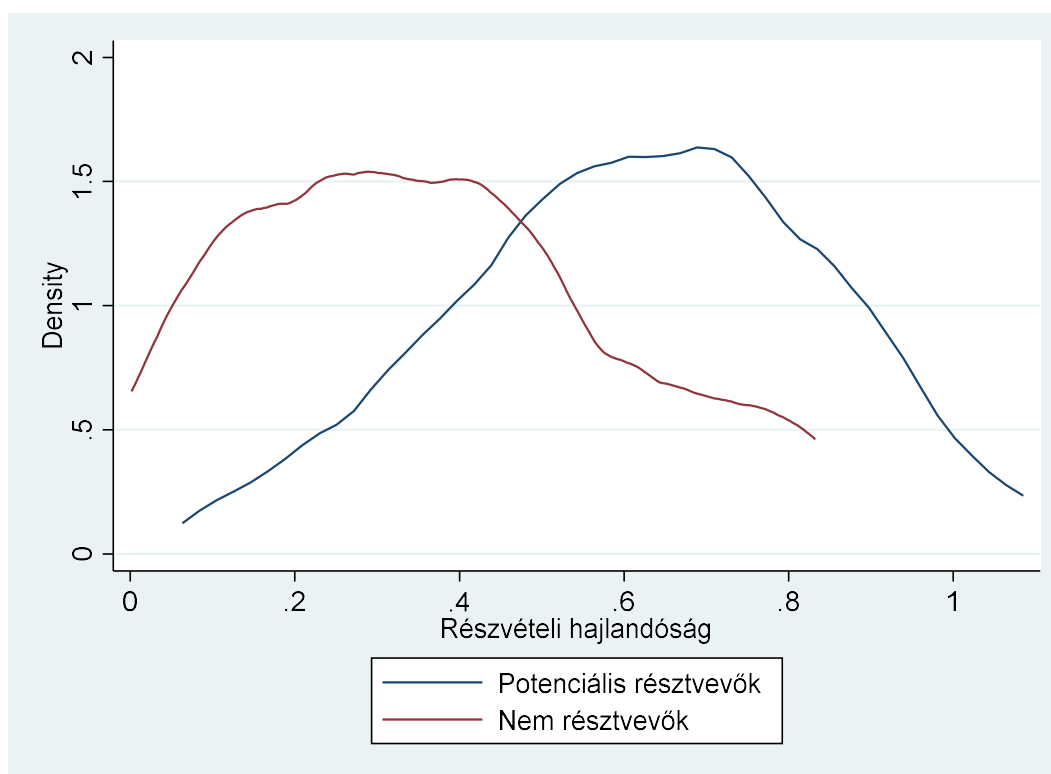
Az eljárásunk második lépésében kiválasztottuk azokat a megyéket, amelyekben legalább három járás részt kívánt venni a kísérletben – praktikus okokból nem tartjuk célszerűnek az ennél kevésbé rászoruló egyéb beválogatását. Ezt követően azokat a járásokat tekintettük 'potenciális résztvevőnek' akik a kérdőívben jelezték a nyitottságukat, és egy 'rászoruló' egyében vannak – 59 ilyen járást találtunk.

⁴ Ezt azt is jelenti, hogy olyan információt, amely potenciálisan 'kimeneti változó' lehet (azaz az outreach tevékenység minőségét és mennyiségét jellemzik), nem vontunk be az elemzésbe.

⁵ A statisztikai modell építése során törekedtünk olyan jellemzők bevonására, amelyek várakozásunk szerint befolyásolhatja a részvételi szándékot, és ezek közül válogattuk ki a statisztikailag leginkább szignifikáns változókat.

⁶ A részt venni kívánó járások nagy részét (90 százalékát) lefedi a [0.24; 0.99] becsült részvételi valószínűség intervallum, míg a potenciális kontroll csoport esetén ez [0.07; 0.77] közé esett.

⁷ A kontextuális változók közül ahol nagyobbak a probléma, abban az értelemben, hogy több a NEET, szívesebben vesznek részt a programban. A fejlettség foka nincs egyértelmű kapcsolatban a részvétel szándékkal, mert a kedvezményezett, és a komplex programmal fejlesztendő járások azok, amelyek inkább vennének részt.

A potenciális résztvevők és a kontroll csoport becsült részvételi valószínűségének eloszlása.

A következő lépésben minden potenciális résztvevőkhöz megpróbáltunk találni egy olyan 'párt', amely statisztikai értelemben hasonló és ugyanabban a régióban található. Azokat a járásokat tekintettük hasonlóknak amelyek a) ugyanabban a megyében voltak és nem kívántak részt venni a kísérletben de a becsült hajlandóságuk magas volt, vagy b) részt kívántak venni, de nem kerültek be a mintába, mert egy kevésbé 'rászoruló' megyében és ugyanabban a régióban vannak.⁸ Minden potenciális résztvevő járáshoz legalább egy olyan 'párt' kerestünk, amelyik az adott régión belül van és nem nagyobb a becsült részvételi valószínűségkülönbsége, mint 15 százalékpont.⁹

Eredmények

Az alábbiakban közlünk egy előzetes eredményt, amelyben a bevonandó járásokat jelöljük meg. Kimaradtak olyan járások, amelyekhez nem találtunk a régión belül kellően hasonló 'párt'. Ez különösen fontosnak bizonyult Pest megye esetében, ahol nagyon eltérő járások vannak. A válogatás következtében a megyék, és az itt bevonandó járások száma a következő: Baranya (3); BAZ (6); Békés (6); Csongrád (2); Fejér (5); Hajdú-Bihar (4); Heves (3); Jász-Nagykun (2); Nógrád (4); Pest (3); Szabolcs (3), összesen 41. Ugyanakkor a fenti listából öt járás tekintetében a 'párosítás' eljárása valamivel gyengébb volt, ezeket **vörössel** jelöltük.

⁸ Vagyis a kontextuális körülményeket ebben a lépésben nem vettük 'direktben' figyelembe, csak a régiót.

⁹ Az eljárásunk során, bár Somogy megyében 4 potenciális résztvevő járás található, ezek közül csak egyhez sikerült megfelelő 'párt' azonosítanunk. Így Somogy megye egészét kihagytuk a továbbiakban.

Az alábbi táblázatban bemutatjuk a járások néhány fontos jellemzőjét.

Fejlettség: komplex fejlettség mutató (KSH) – a magasabb jobb.

Staff: teljes munkaidősben mérve legfeljebb hány járási kolléga foglalkozik fiatalokkal (is).

Ezen felül a legfontosabb vélemény- és problémát jelző változónál ötfokozatú skálán mértünk – ahol az 1 'egyáltalán nem ért egyet/ egyáltalán nem jelent problémát' és a 5 'teljesen egyetért/ komoly problémát jelent'

- nem rendelkezünk adatokkal a nem regisztrált munkanélküliek létszámáról
- szakemberhiány
- nincs erre a célra felhasználható elegendő költségvetésünk
- az a legfontosabb, hogy a kallódó fiatalokat elérje a program
- a kallódó fiatalok elérése alapvetően más szervezetek feladata
- az útmutatót és az eljárásrendeket szó szerint be kell tartani
- az a fontos, hogy a résztvevők jobb és tartósabb munkákhoz jussanak

Az ezt követő oldalon pedig néhány eredményt mutatunk arról, hogy a potenciális partnerekkel milyen az adott járási osztály kapcsolata.

Itt a következő adatokat mutatjuk meg:

- hány olyan szervezet van, akikkel rendszeresen, legalább negyedévente együttműködnek
- mennyire probléma hogy:
 - o nincs információnk arról, hogy milyen szervezetekkel vagy szakértőkkel lenne érdemes együttműködni
 - o ebben a járásban a potenciális partnerek többsége nem nyitott az együttműködésre
 - o nem kaptunk módszertani segítséget ahhoz, hogy hogyan lehet hatékonyan megszervezni a célcsoport elérését
- milyen hatékonyak tartja az együttműködést a partnerekkel?

A bevonandó járások néhány mutatója

megye	Járás	fejlettség	staff	nincs_adat	szakemberhiány	forráshiány	kallódó fiatalok elérése	elérés más szervezetek	eljárásrend követése	tartós állás
Baranya	Komló	47	3	5	5	3	5	2	5	5
Baranya	Mohács	43	1	1	5	5	5	1	4	5
Baranya	Szigetvár	34	6	4	1	4	4	4	5	5
Békés	Gyomaendrőd	39	6	4	1	1	4	2	4	5
Békés	Gyula	52	5	5	5	4	4	1	5	5
Békés	Mezőkovácsháza	28	5	5	1	3	4	3	5	5
Békés	Orosháza	42	7	3	2	3	4	3	5	5
Békés	Szarvas	41	4	4	2	1	5	5	5	5
Békés	Szeghalom	35	4	4	4	3	5	4	5	5
Borsod	Edelény	27	6	5	1	1	5	4	5	5
Borsod	Mezőcsát	28	4	5	4	2	4	2	4	4
Borsod	Ózd	25	5	4	5	3	3	3	4	4
Borsod	Sárospatak	40	3	4	5	3	4	2	4	4
Borsod	Szerencs	31	5	4	4	4	4	1	5	5
Borsod	Sziksó	26	2	3	5	3	4	3	4	4
Csongrád	Csongrád	39	5	4	2	2	5	1	4	4
Csongrád	Hódmezővásár.	47	2	4	4	3	4	4	5	5
Fejér	Dunaújváros	53	4	4	3	3	5	4	3	5
Fejér	Enying	31	5	5	5	3	5	3	4	5
Fejér	Martonvásár	50	3	4	2	3	4	2	4	5
Fejér	Mór	56	3	5	4	3	5	3	4	5
Fejér	Sárbogárd	30	4	5	3	3	4	3	4	5

Hajdú	Berettyóújfalu	30	6	1	4	1	5	2	5	5
Hajdú	Hajdúböszörmény	45	5	4	5	5	4	1	5	5
Hajdú	Hajdúszoboszló	46	4	4	4	4	5	4	4	5
Hajdú	Püspökladány	30	7	4	4	5	5	4	5	5
Heves	Gyöngyös	67	10	5	4	1	4	2	4	5
Heves	Heves	24	2	5	4	2	5	2	4	5
Heves	Pétervására	33	3	4	2	2	4	3	4	4
Jász	Jászberény	46	4	4	4	4	4	4	3	5
Jász	Törökszentmiklós	34	4	2	1	1	5	1	5	5
Nógrád	Balassagyarmat	43	10	3	5	3	3	4	3	5
Nógrád	Bátonyterenye	39	3	5	4	1	4	5	4	5
Nógrád	Rétság	41	4	5	5	5	5	3	4	5
Nógrád	Szécsény	30	6	4	4	2	4	4	5	5
Pest	Cegléd	45	3	4	4	4	4	4	4	5
Pest	Gödöllő	65	3	5	4	4	5	4	5	5
Pest	Vác	56	4	4	3	3	2	1	2	1
Szabolcs	Nyírbátor	27	7	5	4	3	4	2	5	5
Szabolcs	Tiszavasvári	32	5	5	2	1	5	1	5	5
Szabolcs	Vásárosnamény	28	8	3	3	4	4	3	4	5

Járás

	Partner száma	Partner nem ismert	Partner nem segít	Partner hatékony	Nincs módszertan
Komló	5	5	4	1	5
Mohács	0	2	2	5	5
Szigetvár	3	4	2	5	2
Gyomaendrőd	4	1	2	5	1
Gyula	3	2	2	4	3
Mezőkovácsháza	0	3	2	4	4
Orosháza	1	3	3	3	3
Szarvas	3	2	3	5	3
Szeghalom	3	1	2	5	1
Edelény	7	5	4	4	4
Mezőcsát	2	4	3	5	2
Ózd	7	3	2	4	3
Sárospatak	7	2	2	5	4
Szerencs	0	4	2	4	2
Sziksó	0	2	2	5	1
Csongrád	1	3	4	4	2
Hódmezővásár.	3	4	3	4	3
Dunaújváros	4	5	2	4	2
Enying	5	4	3	3	2
Martonvásár	4	3	3	4	2
Mór	4	3	5	4	3
Berettyóújfalu	3	1	1	5	1
Hajdúböszörmény	3	4	4	5	4
Hajdúszoboszló	1	4	4	4	4
Püspökladány	0	4	2	5	4
Gyöngyös	0	3	3	3	4
Heves	1	5	2	4	1
Pétervására	4	1	1	5	1
Jászberény	2	4	3	4	3
Törökszentmiklós	10	1	1	5	1
Balassagyarmat	1	2	1	4	3
Bátonyterenye	2	2	2	5	2
Rétság	3	5	3	4	4
Szécsény	5	4	2	5	4
Cegléd	1	2	1	5	2
Gödöllő	5	2	2	4	5
Vác	2	4	2	3	3
Nyírbátor	4	2	2	5	2
Tiszavasvári	8	1	4	4	4
Vásárosnamény	1	3	3	3	2